

ПЕДАГОГІКА

УДК 378.016:82.09

Лідія Бондаренко

(Херсон, Україна)

**ВИВЧЕННЯ ТВОРУ ДАРИ КОРНІЙ «ГОНИХМАРНИК»
У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Анотація. Стаття присвячена проблемі вивчення роману Дари Корній «Гонихмарник» у курсі сучасного українського фентезі. Пропонується методичний варіант аналізу цього твору, подається система запитань і завдань для роботи в малих групах.

Ключові слова: сучасне українське фентезі, Дара Корній, методика викладання української літератури, шлях аналізу художнього твору, робота в малих групах.

Summary. The article is devoted to the problem of studying the novel by Dara Korniy's "Gonihmarnik" in the course of the modern Ukrainian fantasy. A methodical analysis of this work is proposed a system of questions and tasks for working in small groups is submitted.

Key words: modern Ukrainian fantasy, Dara Korniy, methods of teaching Ukrainian literature, the way of analysis of a work of art, work in small groups.

Дара Корній (Мирослава Іванівна Замойська) – талановита сучасна авторка, твори якої користуються популярністю у молоді. У своєму інтерв'ю письменниця зауважила, що радить читачам починати знайомство з її творчістю саме з «Гонихмарника», оскільки це твір, з яким дебютувала в літературі. Також вона поділилася історією написання цього роману. Працюючи над ним, мала на меті допомогти своїй доньці Даринці розібратися з її підлітковими проблемами та бідами. «Гонихмарник» отримав післямову завдяки Даринці. Історія закінчувалася красиво, але печально. Даринка мені сказала: «Навіть у

найпохмуріший день за хмарами є сонце. А ви його взагалі з неба забрали». Довелося на небо сонце повертати» [1]. Також авторка розповіла, що донька й досі залишається її першим читачем та критиком. «Радить, заперечує, погоджується, ніколи не сварить. Інколи доводиться змінювати і характери, і життя героїв. Бо коли тобі авторитетно заявляють, що «сучасна молодь так не розмовляє і геть по-іншому поводить в певних життєвих ситуаціях», доводиться погоджуватися» [1]. Ще одним важливим імпульсом для створення роману стало спілкування з молодими творчими людьми – студентами Львівської національної академії мистецтв, у якій авторка працює завідувачем Музею дипломних робіт випускників. Тож цілком закономірно, що до авторської навчальної програми «Сучасне українське фентезі» увели саме «Гонихмарника» Дари Корній. Ця дисципліна у Херсонському державному університеті входить до переліку курсів вільного вибору, тому відповідно до Положення, що визначає порядок та умови їх обрання, яке затверджене у нашому закладі вищої освіти, до складу груп входить молодь різних спеціальностей та курсів. Зокрема, окрім студентів факультету української філології та журналістики у цьому навчальному році виявили бажання вивчати сучасне українське фентезі майбутні психологи, перекладачі, вчителі іноземної мови та ін. Заняття проходять один раз на тиждень упродовж семестру.

Для вивчення твору Дари Корній «Гонихмарник» практикуємо пообразний шлях аналізу. У методиці викладання української літератури навчально-технологічна концепція літературного аналізу, зокрема і пообразного варіанту, ґрунтовно розроблена у дисертаційному дослідженні Анатолія Ситченка та у монографії, виданій на його основі [3]. Плануючи розгляд цього роману, засадничою обираємо думку науковця, що «будь-яка загальна, теоретична модель аналізу художнього твору... набирає прикладного характеру, адаптуючись до змісту й форми конкретного твору та до психо-розумових особливостей юних читачів» [3, с. 219]. «Гонихмарник» Дари Корній часто асоціюється у читачів із романом американської письменниці Стефані Майєр «Сутінки». Однак дослідники, зокрема Андрій Гурдуз, стверджують, що цей

твір «навіть чи може вважатися вітчизняним варіантом циклу далеко не взірцевого автора» [1с. 230] та створений відповідно до вітчизняних літературних традицій «при їх творчому розвитку і системному звертанні в розкритті проблемно-тематичного комплексу до зарубіжного досвіду», а також «може вважатися черговим успішним кроком на шляху вибудовування українською літературою власної міфотворчої традиції нової доби» [1с. 235]. Ураховуючи усе вище сказане, організовуємо на занятті роботу в малих групах. Для кожної пропонуємо систему запитань та завдань, а саме:

- Спираючись на визначення фентезі в «Літературознавчій енциклопедії» Юрія Коваліва, доведіть, що «Гонимарник» Дари Корній належить до цього жанрового різновиду фантастики. З'ясуйте, як через систему персонажів виявляється жанрова специфіка твору.
- Скільки епіграфів у романі? Фрагменти з яких текстів авторка для цього обрала? Яку роль у творі вони відіграють? Проаналізуйте думку дослідниці Ольги Бойко, що українське фентезі виходить за межі «казки для дорослих» «і стає складним цілим, розрахованим на інтелектуального читача, який спроможний «зчитати» всі рівні для того, щоб повніше осмислити закладені підтексти, символи та архетипи... Міфологічний дискурс накладається на літературний, візуальний та аудіальний дискурси». Чи погоджуєтеся ви з нею? Свою відповідь обґрунтуйте.
- Змалюйте зовнішність головної героїні роману Аліни. У якій родині вона виросла? Чим займається? Який у неї характер, вдача? Опишіть її внутрішній світ. У які екстремальні ситуації вона потрапляє? Який вибір їй дався найважче? Якою вона постає у фіналі твору? Визначте на основі цього авторське ставлення письменниці до героїні. Дослідник Андрій Гурдуз, аналізуючи постать головної героїні у творах Дари Корній, констатує, що її визначальна риса – це «виражена «крилатість», осмислювана і як метафора окриленості її душі, почуття». Поміркуйте, чи можна таку характеристику віднести і до образу Аліни? Свої думки проілюструйте цитатами з тексту.

- Чому твір має таку назву? Хто такий гонимарник? Що Вам про нього відомо з української міфології? Які ви знаєте прийоми творення персонажа? Які з них використала авторка, створюючи образ цього містичного героя? Яким він постає у творі? Як доповнюють один одного головні образи роману? Чи допомагає це авторці у розкритті провідної думки твору? Сформулюйте ідею роману.

Отже, опрацьовуючи твір Дари Корній «Гонимарник» у такий спосіб, враховуємо специфіку викладання дисципліни вільного вибору, пізнавально-вікові особливості студентської аудиторії та своєрідність цього фентезійного тексту.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Гурдуз А. Роман Дари Корній «Гонимарник»: місце в мистецькому контексті з погляду традиції й новаторства / А. Гурдуз // Українознавчий альманах / ред. кол. : М. І. Обушний (відп. ред.) та ін. – К.–Мелітополь. – 2012. – Вип. 9. – С. 229–235.
2. Дари Корній: вітчизняне фентезі видавці не дуже шанують [Інтерв'ю Дари Корній] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/2709/164/94873/>
3. Ситченко А.Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу: Монографія / А.Л. Ситченко. – К.: Ленвіт, 2004. – 304 с.

Бондаренко Л. Вивчення твору Дари Корній «Гонимарник» у закладі вищої освіти // Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – Вип. 47. – С. 192-193.